

JĘZYK POLSKI klasa 2 LO (4-letniego)

treści nauczania

poziom podstawowy

Treści nauczania (zgodnie z podstawą programową)	Treści nauczania, zgodne z podstawą programową, zawarte w podręczniku „Przeszłość i dziś” (Wydawnictwo Stentor)
Lektura obowiązkowa – teksty poznane w całości lub fragmenty	Lektura obowiązkowa – teksty literackie w całości lub fragmenty, opracowania lektur, teksty pomocnicze, teksty kultury
Adam Mickiewicz, - <i>Oda do młodości</i>; - wybrane ballady, w tym <i>Romantyczność</i>; - wybrane sonety z cyklu <i>Sonety krymskie</i> oraz inne wiersze; - <i>Konrad Wallenrod</i>; - <i>Dziady</i> cz. III; Juliusz Słowacki, - <i>Kordian</i>, - wybrane wiersze, w tym <i>Grób Agamemnona</i> (fragmenty), <i>Testament mój</i>; Zygmunt Krasiński, - <i>Nie-Boska komedia</i>; Cyprian Kamil Norwid, - wybrane wiersze; Bolesław Prus, - <i>Lalka</i>, - <i>Z legend dawnego Egiptu</i>; Eliza Orzeszkowa, - <i>Gloria victis</i>; Henryk Sienkiewicz, - <i>Potop</i>; Adam Asnyk, - wybór wierszy; Fiodor Dostojewski, - <i>Zbrodnia i kara</i>.	Adam Mickiewicz – sonety: <i>Dobranoc</i>, <i>Oda do młodości</i>, ballady: <i>Romantyczność</i>, <i>Świtezia</i>, <i>Lilie</i>; - sonety krymskie: <i>Stepy akermzańskie</i>, <i>Burza</i>, <i>Droga nad przepaścią w Czufut-Kale</i>; <i>Nad wodą wielką i czystą</i>; - <i>Konrad Wallenrod</i>; - <i>III część Dziadów</i>; Juliusz Słowacki - <i>Kordian</i>; - <i>Hymn</i>, <i>Grób Agamemnona</i>, [<i>Szli krzyżując: Polska! Polska</i>], <i>Testament mój</i>; Zygmunt Krasiński - <i>Nie-Boska Komedia</i>; Cyprian Kamil Norwid, - <i>Pielgrzym</i>, <i>Marionetki</i>, <i>Coś ty Atenom zrobił, Sokratesie...</i>; Bolesław Prus, - <i>Lalka</i>, - <i>Z legend dawnego Egiptu</i>; Eliza Orzeszkowa, - <i>Gloria victis</i>; Henryk Sienkiewicz, - <i>Potop</i>; Adam Asnyk, - <i>Daremne żale</i>, <i>Do młodych</i>, <i>Nad głębiami</i>; Fiodor Dostojewski, - <i>Zbrodnia i kara</i>.
Lektura uzupełniająca [w każdej klasie co najmniej dwie pozycje książkowe w całości lub we fragmentach]	Lektura uzupełniająca– teksty literackie w całości lub fragmenty, opracowania lektur, teksty pomocnicze , teksty kultury
Juliusz Słowacki ,	Johann Wolfgang Goethe ,

- <i>Beniowski</i> (fragmenty); - Aleksander Fredro, - <i>Śluby panieńskie</i>; - Johann Wolfgang Goethe, - <i>Cierpienia młodego Wertera</i> (fragmenty), - - <i>Faust</i> (fragmenty); - George Byron, - <i>Giaur</i> (fragmenty); - Adam Mickiewicz, - <i>Dziady cz. IV</i>; - Eliza Orzeszkowa, - <i>Nad Niemnem</i>; - Maria Konopnicka, - wybór wierszy.	- <i>Cierpienia młodego Wertera</i>; - Adam Mickiewicz, - <i>Dziady cz. IV</i>; - Juliusz Słowacki, - <i>Beniowski</i> (fragmenty); - Eliza Orzeszkowa, - <i>Nad Niemnem</i> ↑↑ Te teksty ze zbioru lektur uzupełniających wybieramy w Szkole Benedykta

ROMANTYZM

preromantyzm i romantyzm – wprowadzenie do epoki; dyskusja z ideami oświecenia; poezja klasyczna a romantyczna; romantyczne motywy i tematy; powieść poetycka; ballada romantyczna; miłość romantyczna; bohater romantyczny; dramat romantyczny; winkelriedyzm kontra mesjanizm, przewartościowanie koncepcji poety; historiozofia rewolucji; motywy romantyczne w poezji ;

Uczeń:

- rozumie podstawy periodyzacji literatury preromantyzmu i romantyzmu
- wykazuje się znajomością i rozumieniem omówionych tekstów
- rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych utworów
- rozpoznaje w omówionych utworach sposoby kreowania świata przedstawionego
- rozpoznaje ważne w preromantyzmie i romantyzmie motywy literackie i toposy, w tym m.in. miłości, młodości, cierpienia, śmierci, natury, historii, artysty, romantycznego pielgrzyma, walki o niepodległość, martyrologii narodowej, prometeizmu, mesjanizmu, winkelriedyzmu
- odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej (np. *Dziadów, cz. II* czy *Pana Tadeusza* Mickiewicza)
- porównuje poznane utwory literackie
- przedstawia propozycje interpretacji omówionych tekstów, wykorzystując potrzebne konteksty (historycznoliterackie, historyczne, polityczne, kulturowe, filozoficzne, biograficzne, religijne, egzystencjalne)
- rozpoznaje obecne w utworach wartości, określa ich związek z problematyką tekstu
- rozpoznaje konwencje literackie w omawianych utworach
- rozróżnia gatunki: powieść poetycką, powieść w listach, balladę, dramat romantyczny, odeę
- rozpoznaje literackie środki artystyczne, w tym eufonię
- analizuje, przetwarza i hierarchizuje informacje z omówionych tekstów popularnonaukowych
- charakteryzuje prądy filozoficzne romantyzmu
- odczytuje omówione pozaliterackie teksty kultury, stosując odpowiedni dla nich kod
- odróżnia dzieła kultury wysokiej od dzieł kultury popularnej, wskazuje arcydzieła
- wykorzystuje wiedzę o języku w analizie i interpretacji omówionych tekstów i w tworzeniu własnych wypowiedzi
- rozumie zróżnicowanie składniowe wypowiedzi złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście, wykorzystuje je w tworzeniu własnych wypowiedzi

- rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi
- rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (homonimie, anakoluty, elipsy, paradoksy)
- przygotowuje różne formy prezentacji własnego stanowiska
- porządkuje informacje w problemowe całości, syntetyzuje poznawane treści
- korzysta z literatury naukowej i popularnonaukowej

POZYTYWIZM

filozofia pozytywizmu; wiersze programowe; hasła pozytywistyczne; program polskiego pozytywizmu; pozytywiści wobec sztuki; bohater nowych czasów i polskie społeczeństwo w epoce pozytywizmu; poetyka powieści realistycznej

Uczeń:

- rozumie podstawy periodyzacji literatury pozytywizmu
- wykazuje się znajomością i rozumieniem omówionych tekstów
- rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych utworów
- rozpoznaje w omówionych utworach sposoby kreowania świata przedstawionego
- rozpoznaje ważne w pozytywizmie motywy literackie i toposy, w tym m.in. pracy, nauki
- porównuje poznane utwory literackie
- przedstawia propozycje interpretacji omówionych tekstów, wykorzystując potrzebne konteksty (historycznoliterackie, historyczne, polityczne, kulturowe, filozoficzne, biograficzne, religijne, egzystencjalne)
- rozpoznaje obecne w utworach wartości, określa ich związek z problematyką tekstu
- rozpoznaje konwencje literackie w omawianych utworach
- rozróżnia gatunki: powieść realistyczną, powieść historyczną
- rozpoznaje literackie środki artystyczne
- odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej
- analizuje, przetwarza i hierarchizuje informacje z omówionych tekstów popularnonaukowych
- rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (felieton, reportaż)
- charakteryzuje prądy filozoficzne pozytywizmu
- odczytuje omówione pozaliterackie teksty kultury, stosując odpowiedni dla nich kod
- odróżnia dzieła kultury wysokiej od dzieł kultury popularnej, wskazuje arcydzieła
- wykorzystuje wiedzę o języku w analizie i interpretacji omówionych tekstów i w tworzeniu własnych wypowiedzi
- rozumie zróżnicowanie składniowe wypowiedzi złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście, wykorzystuje je w tworzeniu własnych wypowiedzi
- rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi
- rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania
- rozpoznaje archaizację i stylizację środowiskową oraz określa ich funkcje w tekście
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- stosuje zasady ortografii i interpunkcji
- wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji w redagowaniu własnych tekstów
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej
- wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne oddziałują na odbiorcę
- rozróżnia dyskusję od sporu i kłótni

-uzasadnia własne zdanie -świadomie buduje wypowiedź językową -rozumie pojęcie agresji językowej i reaguje na jej przejawy -formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje; uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji -tworzy spójne wypowiedzi, w tym wypowiedź argumentacyjną, szkic interpretacyjny, referat

Treści kształcenia językowego – zakres podstawowy

1. Cechy językowe charakterystyczne dla doby romantyzmu (utwory z poziomu podstawowego)
2. Język jako system znaków.
3. Styl urzędowy.
4. Zróżnicowanie języka naturalnego – dialekty, odmiany regionalne, środowiskowe i zawodowe.
5. Język utworów doby pozytywizmu (utwory z poziomu podstawowego)
6. Stylizacja definicja, typy, przykłady.
7. Styl publicystyczno-dziennikarski.
8. Język jako wartość – etyka słowa. Uczciwe i nieuczciwe komunikaty językowe.
9. Zapożyczenia – rodzaje i sposób funkcjonowania w polszczyźnie różnych epok.
10. Podstawowe pojęcia kultury języka polskiego – norma, kodyfikacja, uzus, znaczenie poprawności, słowniki i poradniki językowe.
11. Błędy językowe – błędy gramatyczne, błędy leksykalne. Błąd językowy a zamierzona innowacja językowa.
12. Słownictwo wartościujące, neutralne, o zabarwieniu emocjonalnym.
13. Język jako narzędzie kształtowania obrazu świata, wyrażania myśli, argumentowania, komunikowania.
14. Wykorzystanie wiedzy z fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów